

T(R)ÒPICS

L'esterilitat teatral

MARCEL·LÍ BORRELL

COL-LABORADOR PERIODÍSTIC

El teatre modern és un gra purulent, una malaltia de les ciutats que cal escombrar o, pitjor, enviar a la Seguretat Social. Amb retocs, però, la sentència no és tota meva. Ve del dramaturg Txèkhov en carta adreçada a un seu amic en 1888. Estimar la malaltia no és sa. Com a bon metge, Txèkhov ho tenia clar. Tothom diu que el teatre és una escola que educa i una tribuna lliure que bla, bla, bla... El teatre actual no pot mirar la multitud per damunt

l'espatlla. La vida de la gent és superior i més intel·ligent que la del teatre. Per tant, el teatre no és escola ni tribuna. És altra cosa. Quina? Negoci o propaganda religioso-política. O totes dues.

El meu mal humor ve de lluny i esclata prop: al prestigiat Festival del Castell de Peralada. En companyia d'altres hipocondríacs (in)curables assistia al darrer part de La Cuadra de Sevilla, corral escènic sota la tralla de Salvador Távora. La tarda del disabte 20 d'agost havia estat aigüida. Tot un símptoma de mal averany per viure un drama de Federico Garcia Lorca. La pluja ens havia de purificar de la pesta. Però no. A les

deu i deu de la nit la parida trenca-va aigües. Només començar, Távora rectifica Lorca. En un pròleg que resumeix la funció, el director propina un spot que convida a fugir cap al Casino proper. La *Yerma*, poema tràgic amb pell d'òpera, es rebateja amb un títol impossible: *YERMA MATER*. Qui avisa no és traïdor, dirà el Salvador. Tot seguit en una operació de lífting per a públics cepats, Távora recicla les intencions lorquianes. A saber: 1) el tema de l'esterilitat-fecunditat; 2) la sexualitat burgesa; 3) l'enveja; 4) l'estigma de la moral cristiana i l'honra calderoniana; 5) la por a ser lliures... I tot se'n va a fer punyetes! Atent al dictat de

l'actualitat informativa, Távora opta per la violència de gènere (sempre en clau masculina. El bo del cas, la ironia tràgica, és que ara qui la perpetra és una pagesa que vol fills, que culpa de no tenir-los al marit a qui no estima i al que, finalment, escanya amb les pròpies mans. Si el *show* ja era penós, en un rampell d'*autoritis* cursi-cutre, el Salvador prenya l'obsessa Yerma fent-li parir a escena el fill desitjat, que no és nen ni nena, sinó colom. Allò del "*gavilán o paloma*" que cantava aquell. Però com que la cosa va de tragèdia de denúncia, convé un final fort: irromp un parell de geos d'opereta i amb dos trets de fogueig maten la pobra mater. Fosc.

I la paradoxa surt a saludar. Tot fecundant Yerma, Távora evidencia esterilitat teatral. I oportunisme populista. De com La Cuadra esdevé quadrilla. I el teatre floronco al cul.